

Obiectiv

România se află în procedura de deficit excesiv încă din anul 2019, iar reducerea deficitului bugetar este o temă stringentă. În ultimii ani, în spațiul public și politic au fost menționate mai multe măsuri fiscale, printre care și reformarea impozitării veniturilor din muncă. FIC consideră că la baza oricărei decizii trebuie să stea o analiză de impact, completă și axată pe termen mediu-lung.

Prin prezentul document ne dorim să conturăm o primă imagine de ansamblu asupra contextului economic al României, câteva posibile scenarii, practicile din alte state UE, câteva propuneri din partea FIC, dar și sumarul recomandărilor Băncii Mondiale, Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), Fondului Monetar Internațional (FMI) și Comisiei Europene privind subiectul impozitării veniturilor din muncă. Această analiză scurtă reprezintă o primă bază pentru dezbateri viitoare, însă pentru o imagine completă trebuie cuantificat efectul unei astfel de măsuri asupra veniturilor bugetare totale, cât și asupra economiei și în același timp să se ia în considerare că diverse categorii de venituri bugetare au coeficienți de elasticitate diferiți.

Introducere

Remarci generale și context:

- România se află în procedura de deficit excesiv încă din anul 2019, iar reducerea deficitului bugetar este o temă stringentă. Însă, este necesar ca reforma fiscală să fie comprehensivă și să se facă concomitent pe mai multe paliere: eficientizarea cheltuielilor, reducerea semnificativă a evaziunii fiscale și abia apoi creșterea fiscalității.
- Orice modificare a taxării/impozitării trebuie să cuantifice efectul acesteia atât asupra veniturilor bugetare totale, cât și asupra economiei. Diverse categorii de venituri bugetare au coeficienți de elasticitate diferiți.
- Tema impozitului progresiv versus cota unică (care nu mai există demult în forma în care a fost gândită inițial în 2005) trebuie să facă parte dintr-o discuție mai largă referitor la structura și nivelul impozitării în întreaga economie.
- Impozitarea salariilor în România este ridicată așa cum atestă toate studiile de specialitate. Sarcina fiscală (*tax wedge*), adică sumele plătite în taxe și contribuții la buget, ca procent din salariul brut, a fost de 37,2% în 2021 vs. media UE de 31,9% sau vs. media OECD de 34,5%. România este a 5-a țară în UE ca mărime a sarcinii fiscale¹.
- Este adevărat că România are cel mai redus nivel de progresivitate a sarcinii fiscale din UE, ceea ce pune o povară fiscală mai mare pe cei cu venituri mici. Creșterea nivelului de progresivitate a sarcinii fiscale poate fi realizată și în alte moduri decât introducerea unor cote progresive pe tranșe de venit, deducerile din baza impozabilă și plafonările acesteia putând asigura progresivitate și regresivitate corectoare, aliniate cu acele politici economice și sociale considerate necesare sau dezirabil de promovat.
- Este necesar să se estimeze efectul net asupra veniturilor bugetare, ca urmare a schimbării unor nivele de impozitare. Anumite categorii de venituri bugetare vor fi impactate negativ datorită alterării nivelului venitului disponibil. Mai mult, creșterea fiscalității va avea un impact negativ asupra creșterii economice și deci și asupra veniturilor totale colectate la buget.

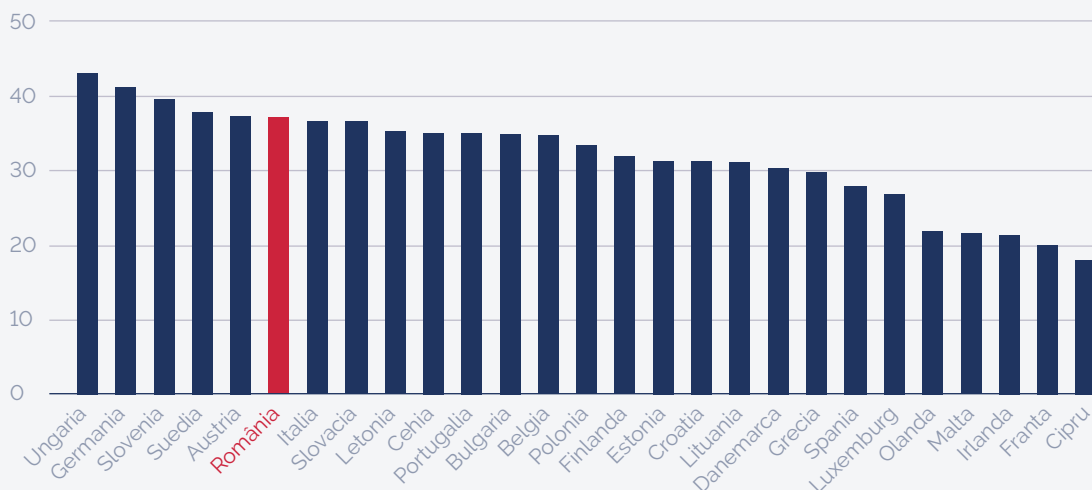
1 Pentru o familie cu o singură persoană, cu 50% din venitul mediu, fără copii.

- Adresată individual, tema impozitului progresiv probabil că nu va avea efectele contabile scontate asupra bugetului putând avea chiar repercursiuni negative în economie, inclusiv emigrarea forței de muncă calificată, creșterea economiei subterane, etc.
- Structura impozitării veniturilor din salarii și cele asociate acestora trebuie să sprijine creșterea economică și să fie regândită în conformitate cu obiectivele de dezvoltare pe termen mediu-lung.
- Analiza structurii taxelor și impozitelor să fie făcută relativ la competitivitate - în special cu țările din regiune, cu accent pe costul forței de muncă, câștigul real net și efectul redistributiv al taxelor. Această analiză trebuie să fie una completă, nu doar raportată la anumite elemente izolate, cum ar fi cotele statutare, cu ignorarea celorlalți parametri relevanți.
- Discuția referitoare la accentul impozitării, capital sau forță de muncă, trebuie analizată mai profund din perspectiva automatizării/digitalizării și a tranziției climatice - ultima aducând curând taxe suplimentare în economie, de exemplu ETS2, CBAM, ce vor afecta competitivitatea României.
- Nu poate fi ignorat nici faptul că o creștere a impozitării muncii este de așteptat să aibă un impact și asupra salariilor personalului susținut din bugetul public. În consecință, orice creștere decisă de guvern pentru o majorare de salarii și compensare a unei impozitări mărite va anula beneficiile veniturilor fiscale suplimentare și va crește cheltuielile bugetare.
- România trebuie să reducă deficitul bugetar în anii ce vin, iar această abordare este necesar să fie făcută atât printr-o ajustare a cheltuielilor, cât și prin măsuri de reducere a evaziunii fiscale.
- Preliminar oricărei decizii de modificare a sistemului fiscal este necesară o discuție privind obiectivul țintit de această schimbare, fiindcă nici efectul de majorare a veniturilor fiscale, nici efectul redistributiv și de diminuare a inegalităților economice, ca rezultat potențial, nu este certificat de analize bazate pe date empirice, ci mai degrabă sunt infirmate de studiile publicate. Mai mult, studiile recente indică faptul că, dacă efectul redistributiv al taxării este obiectivul țintit al măsurilor, atunci nu există evidența legată de atingerea acestui obiectiv, existând în fapt analize care susțin exact contrariul.

Taxarea forței de muncă

România are una din cele mai ridicate rate ale sarcinii fiscale în UE. Povara fiscală, calculată ca procent al taxelor și contribuțiilor plătite la stat din salariul brut, este în prima treime din statele UE.

Sarcina fiscală în țările UE în 2021, %

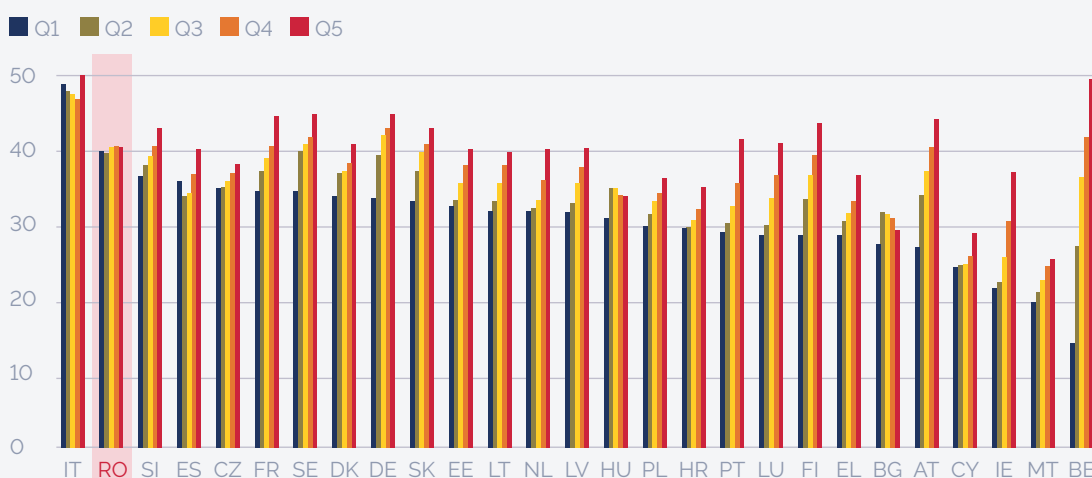

SURSA

Eurostat. Pentru o familie cu o singură persoană, cu 50% din venitul mediu, fără copii

O altă caracteristică este faptul că în România nivelul poverii fiscale este cel mai aplatizat, raportat la cuantilele de venituri, în comparație cu alte țări din UE. Există soluții potențiale pentru introducerea unui anumit nivel de progresivitate, cum ar fi creditul fiscal sau deducerile fiscale, de exemplu. Această soluție i-ar ajuta pe cei cu venituri mici fără să fie necesară modificarea cotei de impozitare a veniturilor, fiindcă această măsură din urmă poate avea repercursiuni negative semnificative asupra creșterii economice.

Nivelul de sarcină fiscală în funcție de venitul din salarii quintile (2022)

SURSA

Comisia Europeană, Raportul anual asupra impozitării, 2023

În cadrul PNRR, România și-a asumat mai multe obiective pe tema fiscalității, și anume:

PNRR – reforma fiscală

Revizuirea cadrului fiscal din România se va realiza prin intermediul a 4 jaloane, iar scopul reformei constă în îmbunătățirea structurii veniturilor fiscale și creșterea veniturilor fiscale raportate la PIB cu 0,5 puncte procentuale până în 2025.

Principalele măsuri asumate de România prin PNRR:

- a. Eliminarea treptată a stimulentele fiscale și a lacunelor fiscale în ceea ce privește impozitul pe venit, impozitul pe profit (inclusiv regimurile speciale care pot face obiectul unor derogări).
- b. Orientarea regimului fiscal către aplicarea de taxe ecologice.
- c. Modificarea sistemului de impozitare a microîntreprinderilor.
- d. Scutire de impozit pe profit pentru profitul reinvestit.
- e. Tratamente fiscale egale pentru dividendele plătite de o persoană juridică română atât unei persoane juridice române, cât și unei persoane juridice rezidente în UE.
- f. Modificarea cotei de impozitare a dividendelor distribuite persoanelor juridice române, precum și altor entități.
- g. Pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor stabilirea unui plafon lunar de venit neimpozabil și care nu se cuprinde în baza de calcul ale contribuțiilor sociale obligatorii, de cel mult 33% din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat.
- h. Modificarea impozitării veniturilor realizate de către persoanele fizice din cedarea folosinței bunurilor, precum și a celor din jocuri de noroc.
- i. Stabilirea bunurilor și serviciilor pentru aplicarea de cote reduse de TVA.
- j. Un nou calendar privind nivelul accizelor care să reglementeze cuantumul și perioada de aplicare a nivelului accizelor pentru produsele supuse regimului accizelor armonizate.
- k. Actualizarea nivelului accizelor pentru alcool și băuturi alcoolice, acestea nu au mai fost actualizate de la rescrierea Codului fiscal.
- l. Asigurarea unui tratament similar pentru produsele din tutun încălzit cu cel al produselor din tutun prelucrat prin introducerea unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor.
- m. Modificarea modului de determinare a valorii impozabile pentru clădiri și terenuri și realizarea unui mecanism mai echitabil de impozitare.

Chiar dacă cele mai multe instituții internaționale recomandă o creștere a nivelului impozitului pe venit (vezi Anexa 1), o asemenea măsură trebuie analizată mai profund, inclusiv din perspectiva stadiului de dezvoltare actual a economiei României.

Simulări

Simulările de mai jos au rolul de a evidenția patru scenarii de cote de impozitare (10%, 16%, 25% și 15%), pentru diferite categorii de venit din România. Acestea adresează pe lângă impozitul pe venit al celor cu contracte cu normă întreagă și persoanele fizice autorizate și pe aceia care sunt impozitați pe contracte de drepturi de autor². Aceste simulări reprezintă date indicative, pentru a oferi o primă imagine asupra unor posibile scenarii și unui prim impact, fără a fi o analiză completă ce detaliază toate formele de venituri care au coeficienți de elasticitate și efecte diferite.

Astfel, în primul tabel observăm venitul net anual calculat pentru fiecare tip de venit, având în vedere nivelurile venitului brut. De exemplu, pentru un venit brut de 44.400 lei, veniturile nete anuale pentru un salariat sunt de 31.140 lei, cele din PFA sunt de 28.431, cele din drepturi de proprietate intelectuală sunt de 43.254 lei, iar ca microîntreprindere, venitul net anual este de 29.642 lei.

De asemenea, al doilea tabel prezintă sumele totale de impozitare plătite pentru diferite forme de ocupare a forței de muncă sau structuri de organizare economică din România, pe diferite niveluri brute anuale ale veniturilor. În acest sens, comparăm sarcina fiscală pentru salariați, pentru PFA, pentru veniturile obținute din drepturi de proprietate intelectuală și pentru microîntreprinderi sau plătitori de impozit pe profit. De exemplu, dacă ne uităm la venitul anual brut de 72.000 lei, vedem că taxele totale pentru fiecare categorie sunt de 31.233 lei pentru salariați, 24.615 lei pentru PFA, 6.750 lei pentru veniturile din DPI și 20.639 lei pentru microîntreprinderi. Aceste date ajută la înțelegerea sumelor pe care fiecare tip de angajat sau afacere ar plăti-o ca impozite, având în vedere nivelul veniturilor.

Tabelul III prezintă procentul de impozite plătite (% taxe) raportat la venitul brut anual pentru cele patru categorii de venituri. De exemplu, pentru un venit anual brut de 120.000 lei, cotele de impozitare sunt de 44% pentru salariați, 37% pentru PFA, 20% pentru veniturile din DPI și 25% pentru microîntreprinderi.

Venit brut anual (RON)	Venit net anual			
	Salariu	PFA	DPI	Micro /CIT
44.400	31.140	28.431	43.254	29.642
48.600	32.586	32.805	48.330	29.588
60.000	35.853	37.665	53.970	34.549
72.000	42.387	47.385	65.250	44.161
84.000	49.140	57.105	61.950	53.773
96.000	56.160	66.825	73.230	60.955
108.000	63.180	65.610	84.510	70.567
120.000	70.200	75.330	95.790	77.749
1.500.000	877.500	1.306.260	1.375.980	1.004.513
3.000.000	1.755.000	2.656.260	2.785.980	2.025.113

2 Pentru microîntreprinderi a fost luat în calcul un salariat plătit la nivelul salariului minim. Pentru drepturi de proprietate intelectuală a fost considerat că PF nu are și calitatea de angajat.

Venit brut anual (RON)	Total tax			
	Salariu	PFA	DPI	Micro/CIT
44.400	18.473	20.169	5.346	18.959
48.600	22.629	21.195	5.670	19.013
60.000	25.497	22.335	6.030	19.451
72.000	31.233	24.615	6.750	20.639
84.000	36.750	26.895	22.050	21.827
96.000	42.000	29.175	22.770	25.445
108.000	47.250	42.390	23.490	26.633
120.000	52.500	44.670	24.210	30.251
1.500.000	656.250	193.740	124.020	345.487
3.000.000	1.312.500	343.740	214.020	674.887

Venit brut anual (RON)	% tax			
	Salariu	PFA	DPI	Micro/CIT
44.400	38%	42%	11%	39%
48.600	42%	39%	11%	35%
60.000	42%	37%	10%	32%
72.000	43%	34%	9%	29%
84.000	44%	32%	26%	26%
96.000	44%	30%	24%	27%
108.000	44%	39%	22%	25%
120.000	44%	37%	20%	25%
1.500.000	44%	13%	8%	23%
3.000.000	44%	11%	7%	22%

Rate de impozitare din alte țări din UE

Exemplele cotelor de impozitare, fixe sau progresive, în țările UE cuprind, pe lângă impozitul pe salarii și alte tipuri de impozite, cum ar fi impozitul pe venit, pe dividende, pe proprietate, pe chirii etc.

Cote de impozitare în UE

Impozitare pe venit în țările UE

- Impozit pe venit progresiv: Austria, Belgia, Croația, Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, Slovenia, Spania, Suedia.
- Impozit pe venit în cotă fixă: Bulgaria, Estonia, Ungaria, România.

Impozit pe dividende

- Austria, Belgia, Finlanda, Germania, Irlanda, Italia, Portugalia, Slovenia și Suedia au cele mai mari impozite pe dividende (între 25% și 35%).
- La polul opus avem țări cu impozitare zero: Cipru, Estonia, Malta - nu aplică.
- România are una dintre cele mai reduse cote de impozitare a dividendelor împreună cu Bulgaria, Croația, Franța, Grecia și Ungaria.

Țara	Impozit pe veniturile persoanelor fizice (inclusiv venituri din salarii)	Impozite pe veniturile din chirii	Impozit dividende
 Austria	Progresiv Rata maximă 55% (peste 1.000.000 EUR)	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	27,5%
 Belgia	Progresiv Maxim 50% (peste 46.440 EUR) Se poate aplica o suprataxă municipală	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	30% (20% acțiuni răscumpărate)
 Bulgaria	Cotă fixă 10% 15% pentru persoane fizice autorizate (<i>sole traders</i>)	10%	5%

Țara	Impozit pe veniturile persoanelor fizice (inclusiv venituri din salarii)	Impozite pe veniturile din chirii	Impozit dividende
 Croația	Progresiv Maxim 30% (peste 47.780,28 EUR) Venit din activități independente: 18% dacă venitul brut este peste 995.421,06 EUR	10% plus taxă de oraș	10%
 Cipru	Progresiv Maxim 35% (peste 60.000)	Se aplică regula generală a impozitului pe venit	0% (sau 17% contribuție pentru apărare)
 Republica Cehă	Rate progresive de 15% și 23% (rata de 23% se aplică părții din venit care depășește de patru ori salariul mediu anual)	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	15% rezidenți EU/EEA, 35% altfel
 Danemarca	Progresiv Până la 52,07% efectiv - inclusiv impozitele municipale și alte impozite, dar excluzând impozitul bisericesc și contribuția pe piața muncii (peste 568.900 DKK) 27% din veniturile din acțiuni care nu depășesc 58.900 DKK (42% din orice exces) Impozitul municipal pe venit - în medie 25,018% Taxa bisericii - în medie 0,661% (numai pentru membri)	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	27% (sau 15% dacă deținerile sunt mai mici de 10%)
 Estonia	Cotă fixă 20%	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	0%
 Finlanda	Impozite naționale: • venituri obținute (adică locuri de muncă și o parte din veniturile întreprinderii): progresiv – rata maximă 44% (peste 85.800 EUR); • venituri din capital: progresive - 30% (până la 30.000 EUR) și 34% din excedent; • impozitul municipal pe venitul din salarii: cota forfetară 4,36%-10,86%, în funcție de municipalitate; • impozitul bisericesc pe venitul din câștig: cota forfetară 1%-2%, în funcție de municipalitate.	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	35%

Țara	Impozit pe veniturile persoanelor fizice (inclusiv venituri din salarii)	Impozite pe veniturile din chirii	Impozit dividende
 Franța	Progresiv Maxim 45% (peste 168.994 EUR) Contribuție adițională peste EUR 250.000	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	12,8%
 Germania	Progresiv Maxim 45% (peste 277.826 EUR) 5,5% suprataxă de solidaritate pentru impozitul datorat peste 17.543 EUR (35.086 EUR dacă este evaluat în comun); întotdeauna la impozitele cu reținere la sursă	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	25%
 Grecia	Progresiv Maxim 44% (peste 40.000 EUR)		5%
 Ungaria	Cotă fixă de 15% 9% antreprenori	Impozit forfetar aplicat chiriilor în scop turistic	15%
 Irlanda	Progresiv Maxim 40% Se aplică 0,5%-8% (taxă socială universală pentru angajați și directori) și 0,5%-11% taxă socială universală (liber-profesionist)	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	25% (0% pentru rezidenți UE)
 Italia	Cote progresive, maxim 43% (peste 50.000 EUR) + suprataxe	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	26%
 Letonia	Progresiv • Până la 20.004 EUR: 20% • 20.004 EUR – 78.100 EUR: 23% • Peste 78.100 EUR: 31% Rată redusă de 15% (opțional) pentru străinii cu vize de lucru la distanță, pentru anumite tipuri de venituri (sub rezerva unor condiții suplimentare):	20% până în 20.004 EUR 23% între 20.004 EUR – 78.100 EUR 31% peste 78.100 EUR	20% în general
 Lituania	Cote progresive: • 20% pe veniturile din muncă care nu depășesc 60 de salarii medii lunare pe an (101.094 EUR pentru 2023); și • 32% pe veniturile din angajare care depășesc 60 de salarii medii lunare pe an	15%	15%

Țara	Impozit pe veniturile persoanelor fizice (inclusiv venituri din salarii)	Impozite pe veniturile din chirii	Impozit dividende
 Luxemburg	Progresiv Maxim 42% (peste 200.004 EUR) În plus, se percepe o suprataxă de 7% sau 9%.	Se globalizează și impozitează cu impozit pe venit în cote progresive	15%
 Malta	Progresiv Maxim 35% (peste 60.001 EUR)	Între 5% și 15%	N/A
 Olanda	Progresiv Maxim 49,5% (peste 73.031 EUR)	32%	15%
 Polonia	Progresiv Rata maximă 32% (peste 120.000 PLN) Taxa de solidaritate 4% (peste 1 milion PLN)	8,5% dacă venitul anual din închiriere nu depășește 100.000 PLN. Peste acest venit se aplică cota de 12,5 %	19%
 Portugalia	Progresiv • Maxim 48% (peste 75.009 EUR) • 60% (creștere nejustificată a averii cu peste 100.000 EUR) • Impozit de solidaritate de 2,5% și 5% pentru veniturile care depășesc 80.000 EUR și, respectiv, 250.000 EUR	28%	28%
 România	Cotă fixă 10%	10%	8%
 Slovacia	Progresiv Maxim 25% (peste 41.445,46 EUR)	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit personal	7%
 Slovenia	Progresiv Maxim 50% (peste 74.160 EUR)	25%	25%
 Spania	Progresiv Maxim 26% (peste 200.000 EUR)	19% impozit cu reținere la sursă pentru chiriile din proprietăți urbane. Restul se globalizează și se impune cu impozitul pe venitul personal în cota progresivă.	19%
 Suedia	Progresiv Maxim 20% (peste 598.500 SEK) Taxa unică municipală de aproximativ 32,24% (în funcție de municipalitate)	Se globalizează și impozitează cu impozitul pe venit	30%

Complexitatea sistemelor de impozitare progresivă a veniturilor salariale în alte țări europene.

Exemplul Germaniei, Spaniei și Olandei

Progresivitatea reală, în termeni de cote efective versus cote statutare, a sistemelor de impozitare din țările membre UE - pe care tinde România să le emuleze, este extrem de dificil de determinat sau evaluat. În fapt, cotele statutare progresive oferă o informație extrem de limitată, întrucât sistemele de impozitare sunt foarte complexe, fiindcă celelalte elemente care impactează cotele efective (deduceri din baza impozabilă cu impozit pe venit, plafonări de bază taxabilă pentru contribuții sociale) sunt numeroase și complexe, denaturând orice comparație. Prezentăm mai jos câteva exemple relevante.

Germania

Impozitarea veniturilor din salarii și contribuțiile sociale

Germania are în principiu o schemă de impozitare progresivă a salariilor cu cote de la 14% până la 45%. Pentru un venit anual de peste 62.809 euro, cota rămâne 42% până se atinge plafonul anual de 277.825 euro, când cota aplicabilă este 45%.

Cu toate acestea, venitul salarial net al salariatului raportat la costul total al angajatorului nu scade niciodată sub nivelul minim posibil de 55,14% (adică nu foarte departe de cei 58,85% pe care îi poate raporta România la orice nivel de venit salarial brut sau costul angajatorului cu remunerațiile). Desigur, în determinarea acestui indicator, luăm în considerare și schema de asigurări sociale obligatorii, care includ asigurări de pensie, ajutor de șomaj, asigurări de sănătate, asigurări de îngrijire pentru invaliditate și bătrânețe. Tipurile de asigurări de mai sus sunt, în general, finanțate prin contribuții egale din partea angajatorilor și angajaților.

În fapt, este remarcabil faptul că în Germania venitul net salarial real raportat la costul angajatorului este în general mult mai mare decât acest minim teoretic posibil (de aproximativ 55%), în condițiile în care cota marginală maximă de impozitare este 45% (mult peste cei 10% aplicabili în România) din următoarele motive/factori care modifică semnificativ rezultatul fiscal:

- existența unui venit brut anual neimpozabil aplicabil la stabilirea bazei impozabile pentru orice salariat (acesta a fost 10.347 euro în 2023 și a crescut la 11.604 euro în 2024);
- posibilitatea de a deduce cheltuieli necesare obținerii veniturilor salariale în limita a 1.000 euro lunar per angajat;
- deductibilitatea contribuțiilor de asigurări sociale la calculul impozitului pe venit. Ca rezultat, veniturile lunare salariale brute sub 1.300 euro sunt neimpozabile;
- plafonarea contribuțiilor sociale astfel:
  - Maxim 773,8 euro lunar contribuțiile la pensie și șomaj
  - Maxim 518,7 euro lunar contribuțiile la sistemul de sănătate

- Contribuțiile la sistemul de sănătate sunt plafonate la venitul maxim de 4.987,5 euro
- Contribuțiile la pensie și șomaj sunt plafonate la venitul lunar maxim de 7.300 de euro
- Cotele fixe speciale de impozit aplicabile angajaților cu venituri mici. Pentru venituri de până la 520 euro pe lună, cota este:
  - 2% (acest procentaj include suprataxa de solidaritate și taxa bisericească, dacă este cazul) în cazul în care angajatorul plătește contribuții de asigurări sociale pentru angajat;
  - 20% plus 5,5% suprataxa de solidaritate și taxa bisericească în alte cazuri. Pentru venituri de până la 120 euro pe zi (72 euro înainte de 1 ianuarie 2020) și nu mai mult de 18 zile consecutive de muncă, rata este de 25% plus suprataxa de solidaritate și taxa bisericească, dacă este cazul.
- Scutirea de impozit a primelor pentru orele suplimentare pentru munca prestată duminică, în sărbătorile legale și noaptea, cu condiția ca acestea să fie plătite în plus față de salariul de bază și să nu depășească un anumit procent din salariul de bază.
- Existența unei prime de compensare a inflației fără impozit (acordată de angajator în numerar sau în natură) până la o sumă totală de 3.000 euro până la 31 decembrie 2024.

Cum este menționat mai sus, venitul din salariul impozabil se calculează prin reducerea compensației brute (salariul, inclusiv toate beneficiile impozabile) cu cheltuieli. Angajații pot deduce toate cheltuielile efectuate pentru obținerea și menținerea veniturilor, în unele cazuri sub rezerva anumitor limite. Dacă cheltuielile nu depășesc 1.230 euro (1.200 euro înainte de 1 ianuarie 2023), un angajat are dreptul la o deducere standard de 1.230 euro (1.200 euro înainte de 1 ianuarie 2023) pentru globalizarea impozitului pe venit.

Spre exemplu, se aplică o deducere forfetară specială pentru cheltuielile de navetă de 0,30 euro pe kilometru. Suma maximă a deducerii forfetare este de 4.500 euro pentru navetiștii care folosesc un alt mijloc de transport decât mașina. În cazul în care angajatorul nu rambursează costurile de navetă, angajatul are dreptul de a solicita o deducere forfetară de 0,30 euro pe kilometru drept cheltuieli aferente veniturilor.

Costurile de mutare suportate în timpul angajării sunt cheltuieli profesionale și prin urmare, pot fi rambursate de către angajator. O astfel de rambursare nu este supusă impozitului pe venit. În cazul în care angajatorul nu rambursează costurile de mutare pe bază de scutire de impozit, costurile sunt deductibile sub forma de cheltuieli de afaceri dacă acestea sunt suportate ca urmare a relocării de către angajator la un nou loc principal de muncă sau în legătură cu începerea unui nou loc de muncă de către contribuabil. Mobilitatea profesională este susținută și încurajată. Astfel, a avea o gospodărie dublă presupune ca un angajat să mențină reședințe, una pentru familie și una pentru angajatul relocat. Cheltuielile de călătorie, cheltuielile de subzistență și cheltuielile de cazare sunt considerate cheltuieli necesare legate de întreținerea a două reședințe în scopul angajării. Până la anumite limite, aceste cheltuieli pot fi rambursate fără a fi supuse impozitului pe venit.

Costurile de până la 1.260 euro pentru biroul contribuabilului la domiciliu sunt deductibile dacă nu există un alt loc disponibil pentru activitățile profesionale ale contribuabilului.

Beneficiile în natură primite de angajați sunt incluse în venitul obținut din muncă și impozitate în mod corespunzător. Dacă angajatorul acordă beneficiul la un preț redus, beneficiul este evaluat la diferența dintre suma plătită de angajat și prețul pieței. Cu toate acestea, nu se percepe impozit pe venit dacă diferența nu depășește 50 euro pe lună (44 euro înainte de 1 ianuarie 2021) pentru toate prestațiile primite.

Taxa plătită de un angajator unui angajat pentru creșă sau grădiniță este scutită de impozit dacă aceasta se adaugă salariului convenit în mod normal.

Din toate aceste motive, venitul net al unui salariat care câștigă un venit brut de 1.000 de euro reprezintă 70,6% din costul angajatorului și niciun salariat nu scade sub 54% din brut, indiferent dacă ar câștiga 10.000 euro brut lunar sau 20.000 euro brut lunar, ci de regulă, dacă utilizează facilitățile fiscale conferite de lege, semnificativ mai mult.

Spania

Impozitarea veniturilor

Cotele progresive de impozit în Spania pleacă de la 19% și ajung la 47%. Membrii unei unități familiale pot opta pentru impozitare comună.

Conceptul de venit globalizat cuprinde venituri din șase categorii de bază în funcție de sursă sau proveniență, și anume:

- venituri din muncă (*rendimientos del trabajo*);
- venituri din capital mobil (*rendimientos del capital mobiliario*);
- venituri din capital imobiliar (*rendimientos del capital inmobiliario*);
- venituri din afaceri (*rendimientos de actividades económicas*);
- câștiguri de capital (*ganancias y pérdidas patrimoniales*);
- venitul imputat (*imputaciones de renta que se establezcan por ley*).

În scopul calculării impozitului, veniturile contribuabilului din diferitele categorii sunt împărțite, după caz, în două tipuri de venituri și anume:

- venitul general;
- venitul din economii.

Venitul general este totalul veniturilor din muncă, veniturilor din chirii, veniturilor din capitalul imobiliar, veniturilor din afaceri și câștigurilor de capital, inclusiv câștigurile de capital pozitive sau negative care nu sunt considerate venituri din economii.

Veniturile din economii cuprind atât (i) venituri din capitalul mobil (dividendele, dobânzi și pro-

fituri bănești sau plăți în natură aferente contractelor de asigurare de viață sau de invaliditate), cât și (ii) câștiguri de capital pozitive sau negative rezultate din transferul de active.

Baza generală de venit este baza impozabilă generală, minus următoarele deduceri:

- contribuții la societățile mutuale de asigurări care acoperă deces, văduvie, copii orfani, pensie, accidente, boală sau invaliditate profesională sau acordarea de prestații pentru căsătorie, maternitate, naștere sau deces, atunci când astfel de contribuții sunt făcute de: profesioniști (adică avocați, medici și ingineri) care nu au ales să fie acoperiți de regimul de asigurări sociale pentru lucrătorii independenți;
- angajații cu contribuțiile pentru indemnizația de șomaj;
- persoane fizice care desfășoară activități independente, atâta timp cât contribuțiile acestora se referă la beneficiile menționate mai sus;
- contribuțiile la sistemele de pensii private și contribuțiile efectuate de către un angajator (care sunt imputate contribuabilului ca prestații în natură) sunt deductibile de către contribuabil;
- pensia alimentară și plățile către soț prin hotărâre judecătorească (alocațiile de întreținere pentru copii dispuse de instanță sunt scutite);
- alocații suplimentare, cum ar fi alocația de angajare sau alocațiile de asistență sau de handicap.

Toate contribuțiile de mai sus au fost deductibile până la cea mai mică sumă dintre 1.500 euro per persoană fizică și 30% din venitul total net din muncă și veniturile din afaceri sau profesionale (nu pe unitate de familie și luând în considerare atât contribuțiile efectuate de angajator, cât și de angajat).

Baza generală de venit este impozitată la cotele progresive corespunzătoare. Venitul din economii este impozitat, în general, cu 19% pe primii 6.000 euro, cu 21% între 6.000,01 euro și 50.000 euro, cu 23% între 50.000,01 euro și 200.000 euro, cu 27% între 200.000,00 euro și 200.000 euro, cu cota de 200.000 euro și a 80.000 euro% din orice venit în exces).

Veniturile generate de polițele de asigurare de viață, depozitele și contractele financiare de finanțare a planurilor de economii pe termen lung sunt scutite de impozit pe venit în măsura în care contribuabilul nu retrace niciunul din capitalul rezultat înainte de sfârșitul unei perioade de 5 ani de la deschiderea acestuia.

Sunt exceptate de la impozit următoarele:

- mai multe tipuri de indemnizații sociale și publice;
- indemnizații obligatorii primite pentru concediere sau pentru încetarea raporturilor de muncă în limita sumei legale maxime de 180.000 euro. Întreaga sumă devine însă integral impozabilă dacă contribuabilul este nou angajat în următorii 3 ani calendaristici fie de către fostul angajator, fie de către orice întreprindere asociată în cadrul unei relații de filială cu compania mamă;

- indemnizații pentru vătămări fizice sau psihice în cuantumul legal sau în baza unei hotărâri judecătorești sau a unui contract de asigurare;
- venituri obținute din planurile de economii pe termen lung eligibile;
- bursele publice acordate pentru orice nivel de studii (inclusiv un doctorat) și cele acordate de organizațiile non-profit eligibile reglementate de lege;
- burse acordate de fundațiile bancare pentru studii nediscreționare, atât în Spania, cât și în străinătate, la toate nivelurile și gradele sistemului de învățământ;
- întreținere pentru copii stabilită de instanță;
- anumite premii și câștiguri la loterie (până la 2.500 euro până la 5 iulie 2018; până la 10.000 euro din 5 iulie 2018 până la 31 decembrie 2018; până la 20.000 euro pentru anul fiscal 2019 și până la 40.000 euro de la 1 ianuarie 2020);
- venituri la nivel național de la întreprinderile de transport maritim și/sau aerian (așa cum sunt acordate în mod expres în cadrul reciprocității internaționale de către ministrul Economiei și Finanțelor);
- venitul din muncă (limitat la 60.100 euro pe an) obținut în străinătate dacă a fost efectiv impozitat în țara sursă cu un impozit pe venit comparabil cu cel al Spaniei;
- sume primite din asigurări de viață;
- scutirea de câștiguri de capital rezultate din transferul de acțiuni sau participații la companii înființate sau recent înființate, cu condiția îndeplinirii anumitor cerințe.

Conceptul de salariu cuprinde veniturile din servicii dependente, după cum urmează:

- salarii și sume complementare;
- pensii și contribuții, indemnizație șomaj;
- remunerarea cheltuielilor de reprezentare;
- ajutoare pentru familie, subvenții și burse neexceptate;
- indemnizații pentru cheltuielile de călătorie, cu excepția celor legate de transport și a indemnizației de subzistență scutite;
- orice drepturi speciale cu un drept economic rezervate de către promotorii sau fondatorii unei companii ca remunerație pentru serviciile lor;
- remunerația administratorilor obținută de persoanele fizice în calitate lor de membri ai unui organ de conducere corporativă și orice sume aferente contractelor speciale (liber negociate în temeiul dreptului muncii - adică un manager cu fracțiune de normă);
- sumele primite de membri ai Parlamentului European și ai Parlamentului Național, consilieri locali și membri ai organelor guvernamentale provinciale pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin;
- sumele primite de membrii spanioli ai Parlamentului European și remunerațiile funcționa-

- rilor spanioli din organizațiile internaționale, sub rezerva prevederilor tratatului;
- remunerarea din activități umanitare sau asistență socială promovată de organizații non-profit;
  - contribuția angajatorului la planul privat de pensii al angajaților sau la schemele alternative aplicate angajaților sau beneficiarilor acestora;
  - remunerarea provenită din realizarea de lucrări literare, artistice sau științifice atât timp cât drepturile de exploatare au fost cesionate unui terț;
  - sume primite pentru susținerea de cursuri, conferințe sau simpozioane;
  - pensie alimentară și plăți de întreținere.

Sistemul spaniol de securitate socială este finanțat prin contribuțiile angajatorilor, angajaților, persoanelor independente și statului. Toți rezidenții care lucrează trebuie să contribuie la acest sistem, care include un regim general și scheme speciale pentru anumite categorii profesionale. Contribuțiile sunt calculate pe baza salariului lunar, cu excluderea anumitor indemnizații și beneficii, și sunt limitate de baze minime și maxime, stabilite diferit în funcție de categoria profesională.

Contribuțiile obligatorii la asigurările sociale sunt deductibile în scopul impozitului pe venitul persoanelor fizice și sunt plafonate.

Olanda

Impozitarea veniturilor

Cuplurile căsătorite sunt tratate ca parteneri în scopul impozitului pe venit.

Următoarele tipuri de venituri sunt scutite de impozitul pe venit:

- anumite beneficii de asigurări sociale;
- plăți de alocație pentru copii (AKW);
- moștenirile și cadourile primite;
- premii sau câștiguri din jocuri de noroc, de ex. loterie (supusă unei rețineri la sursă finală), cu excepția cazului în care participarea la jocul de noroc a făcut parte din desfășurarea unei afaceri.

În principiu, toate beneficiile legate de angajare sunt tratate ca venituri din muncă. Cu toate acestea, există câteva scutiri, cum ar fi compensarea prejudiciului emoțional în cazul concedierii.

O primă unică de 2.934 euro (în 2023) pe an pentru a promova reintrarea pe piața muncii și compensarea costurilor pentru prestarea unei activități voluntare de până la 190 euro pe lună și 1.900 euro anual (în 2023) nu sunt impozabile. Bacșișurile pot fi, de asemenea, scutite până la anumite sume determinate.

Angajații pot deduce costul călătoriei de la domiciliu la locul de muncă cu mijloacele de transport în comun, dacă angajatul se deplasează cel puțin 4 zile pe săptămână în același loc. Există limite stabilite în funcție de distanță.

Dacă salariatul călătorește 1, 2 sau 3 zile pe săptămână, deducerea este egală cu 25%, 50%, respectiv 75% din sumele enumerate, dacă distanța este mai mică de 90 km. În cazul în care distanța este mai mare de 90 km și angajatul călătorește 1, 2 sau 3 zile pe săptămână, deducerea este de 0,26 euro pe km înmulțit cu numărul de zile în care angajatul a călătorit. Deducerea maximă este de 2.354 euro (în 2023).

Angajatorul poate, în schimb, să acorde o compensație scutită de taxe de 0,21 euro pe km sau costul real mai mare. Numărul maxim de zile luate în calcul pe an calendaristic este de 214. Dacă angajatul călătorește mai puțin de 128 de zile într-un an calendaristic, compensația scutită de impozit se reduce pro rata.

Un angajator poate acorda o compensație pentru costurile generale de angajare fără impozite în 2023, după cum urmează:

- până la un salariu impozabil total de 400.000 euro, o compensație fără impozit de 3% (1,7% înainte de 2023) din salariul impozabil total. Aceasta înseamnă 12.000 euro;
- dacă salariul impozabil total depășește 400.000 euro, compensația scutită de impozit de 12.000 euro se majorează cu 1,18% din salariul total.

Punctul de plecare al facilității de rambursare a costurilor este acela că rambursările și provizioanele acordate angajaților sunt impozabile. În plus, costurile care nu sunt desemnate constituie venit suplimentar impozabil. Facilitatea de rambursare desemnează un număr de elemente de cost care pot fi rambursate fără taxe. Facilitatea se referă, în special, la scutiri specifice, costuri intermediare și rambursări (care sunt evaluate la zero).

Facilitatea include următoarele scutiri specifice:

- costuri de deplasare în scop de afaceri;
- costuri temporare de ședere ca parte a angajării;
- costuri de formare și educație;
- costurile extrateritoriale în anumite condiții;
- costurile produselor companiei angajatorului;
- costuri cu instrumente, calculatoare, echipamente de comunicații mobile și altele (ex. hardware) similare care sunt necesare în scopuri comerciale;
- costuri de mutare în caz de afaceri;
- relocare;
- rambursări pentru lucrul de acasă până la 2,15 euro (în 2023) pe zi de lucru de acasă. În cazul în care un angajat lucrează de acasă cel puțin 128 de zile pe an calendaristic, această indemnizație poate fi calculată ca și cum angajatul a lucrat de la domiciliu în maximum

214 zile pe an calendaristic.

În plus, decontările pentru următoarele beneficii și facilități sunt evaluate a avea o valoare zero (în esență, sunt scutite de impozitul pe salariu):

- facilități și beneficii care nu sunt utilizate în altă parte decât locul de muncă;
- îmbrăcăminte de lucru care poate fi purtată în principal la locul de muncă (de exemplu: uniforme sau salopete și îmbrăcăminte cu un logo de cel puțin 70 cm²);
- alimente și băuturi consumate la locul de muncă, dar nu legate de masă;
- cazare la locul de muncă și locuința la locul de muncă, în cazurile în care angajatul nu are reședința la locul de muncă și angajatul nu poate refuza în mod rezonabil o astfel de cazare;
- permise de transport în comun sau permise în afara orelor de vârf, dacă sunt utilizate în scopuri comerciale.

Contribuția la asigurările sociale

Baza de calcul pentru aceste contribuții este aceeași ca și pentru impozitul pe venit. Conform legii care stabilește o definiție unitară a salariului pentru toate tipurile de impozite, venitul impozabil generat de utilizarea unui autoturism de serviciu este inclus în această bază.

Pentru contribuabilii persoane fizice, contribuțiile la asigurările sociale de stat sunt integrate în structura cotei de impozitare a venitului. Acestea sunt calculate anual și incluse în prima tranșă de venit impozabil, ceea ce înseamnă că venitul maxim supus acestor contribuții corespunde plafonului superior al primei tranșe.

Țări care au introdus/încercat introducerea unei impozitări progresive și ce măsuri compensatorii au adoptat

După cum reiese din analiza practicilor macroeconomice și fiscale din ultimele 4-5 decenii, introducerea taxei unice de impozitare a veniturilor personale este asociată cu economiile în curs de dezvoltare sau dezvoltate, dar în care persistă un decalaj al nivelului de trai față de cele mai dezvoltate state. Multe țări din Europa Centrală și de Est au adoptat cota unică în etapele de început ale unui ciclu economic de creștere accelerată, ca premisă a stimulării investițiilor și muncii. Transformarea țărilor din fostul bloc comunist în economii de piață solide se datorează în parte și politicilor fiscale construite în jurul cotei unice, introduse la momentul oportun.

În prezent, recomandările Băncii Mondiale, ale OECD și ale altor organizații internaționale converg către reintroducerea taxării progresive a veniturilor personale, în contextul nevoii de redistribuire echitabilă a bunăstării; iar unele din țările vecine României au implementat sau studiază implementarea acestor recomandări. Este important de precizat că taxarea progresivă, adesea prezentă în economiile foarte dezvoltate, așa cum s-a arătat mai sus, poate produce efectele preponderent pozitive scontate dacă prevederile sale țin cont de maturitatea economică și fiscală a statelor care o adoptă. În acest sens, prezentăm în continuare o scurtă analiză a situațiilor Poloniei și Cehiei, țări care au revenit treptat la taxarea progresivă.

Polonia a reintrodus taxarea progresivă în anul 2014, după ce între 2005 și 2014 a existat o cotă unică. După 2014, au avut loc mai multe ajustări ale cotelor de taxare și pragurilor de venit la care se aplică, iar în prezent cotele au fost stabilite la 12% respectiv 32%, pragul maximal aplicându-se de la un nivel anual al venitului brut de 120.000 de zloty (aprox. 27.500 euro). În compensație, există o deducere fiscală de 30.000 zloty (aprox. 6.900 euro) – până la acest nivel de venituri impozitul este zero, în timp ce până la pragul de 120.000 zloty, cota reală de impozit scade sub 10% (datorită alocației). Practic, obiectivul autorităților a fost creșterea veniturilor mici, de până în 80.000 de zloty anual, protejarea celor cu venituri în jurul pragului de 120.000, respectiv taxarea ușor crescută pentru cei cu venituri mari (de ex. cota reală, cu alocație inclusă, pentru 400.000 zloty anual ajunge la 25% și merge spre 30% la peste 800.000 zloty anual).

În Cehia, din 2021, se aplică două cote de impozitare a veniturilor, respectiv 15% și 23%, cel din urmă de la un prag care reprezintă echivalentul a patru salarii medii anuale (respectiv aprox. 80.000 euro). Înainte de această reformă, din 2008 Cehia avea cota unică de 15%, însă baza de impozitare includea pe lângă salariul brut și contribuțiile de asigurări sociale datorate („super salariu brut”). Dacă între 2008 și 2020, taxele pe veniturile salariale colectate au crescut, în moneda națională cehă, cu aproape 100%, datele statistice (Eurostat) arată o scădere abruptă a acestor taxe după 2021.

Cele două state pot fi considerate repere pentru România din punct de vedere al dezvoltării economice în regiune, de aceea, pentru a pune lucrurile în perspectivă, și a putea evalua în ce măsură s-ar potrivi României trecerea la taxarea progresivă pe termen scurt, merită subliniată din nou importanța maturității sistemului de colectare fiscală pentru ca taxarea progresivă să funcționeze. Sunt elocvente câteva date statistice despre colectarea de TVA în Cehia, Polonia și România, raportată la PIB și populație.

	PIB per capita	TVA colectat per capita	TVA colectat ca % din PIB
Cehia	€ 26,266	€ 2,084	7.9%
Polonia	€ 17,384	€ 1,478	8.5%
România	€ 15,013	€ 1,017	6.8%

*Calculare pe baza datelor statistice EUROSTAT

Concluziile principale ale acestei analize succinte sunt:

- România se află în procedură de deficit excesiv încă din anul 2019 iar reducerea deficitului bugetar este o temă stringentă. Însă, este necesar ca reforma fiscală să fie comprehensivă și să se facă pe mai multe paliere: primordial cu concentrare pe eficientizarea cheltuielilor bugetare și reducerea semnificativă a evaziunii fiscale, și abia apoi pe creșterea fiscalității.
- Oportunitatea introducerii taxării progresive trebuie evaluată ținând cont de stadiul de dezvoltare economică al unei țări, de momentul din ciclul economic traversat de respectiva țară, și respectiv de capacitatea dovedită a sistemului fiscal de a colecta, respectiv de a implementa schimbări majore de politici fiscale.
- Orice modificare a taxării/impozitării trebuie să cuantifice efectul acesteia atât asupra veniturilor bugetare totale, cât și asupra economiei. Diverse categorii de venituri bugetare au coeficienți de elasticitate diferiți.
- În lipsa unei reforme structurale profunde a ANAF, aplicarea și controlul asupra unui sistem progresiv vor fi foarte dificil de gestionat. Resursa umană bine pregătită și capacitatea administrativă sunt vitale pentru buna funcționare a unui astfel de sistem. Efectul de progresivitate poate fi obținut prin diverse alte măsuri, de exemplu deduceri din baza impozabilă cu impozit pe venit, plafonări de baza taxabilă pentru contribuții sociale. Deducerile fiscale sunt o practică necesară pentru protejarea grupurilor cu venituri; pentru a se minimiza riscul migrării unor salarii către zona gri.
- După cum reiese din analiza practicilor macroeconomice și fiscale din ultimele 4-5 decenii, introducerea taxei unice de impozitare a veniturilor personale este asociată cu economiile în curs de dezvoltare sau dezvoltate, dar în care persistă un decalaj al nivelului de trai față de cele mai dezvoltate state.
- Sistemele de impozitare progresivă a veniturilor salariale sunt sisteme extrem de complexe în alte țări europene, așa cum sunt exemplele Germaniei, Spaniei și Olandei. Taxarea progresivă, adesea prezentă în economiile foarte dezvoltate, poate produce efectele preponderent pozitive scontate dacă prevederile sale țin cont de maturitatea economică și fiscală a statelor care o adoptă. În acest sens, țări precum Polonia și Cehia care au revenit treptat la taxarea progresivă au introdus și o serie de măsuri compensatorii, de natura deducerilor fiscale.

- Un model de impozitare progresivă duce la o creștere a poverii administrative atât pentru instituțiile statului, cât și pentru contribuabili. O astfel de inițiativă în niciun caz nu poate susține obiectivul existent de a simplifica mecanismul de calcul, declarare și plată a obligațiilor fiscale datorate de persoanele fizice și nici pe cel de creare a unui cadru legal fiscal mai simplu pentru creșterea conformării voluntare.
- Un sistem fiscal mai complex va crește costurile administrative și va necesita cu siguranță investiții în infrastructura fiscală, în formarea personalului și în campanii de informare pentru educarea fiscală a contribuabililor.
- O creștere a impozitării veniturilor poate duce la niveluri mai ridicate de evaziune fiscală, deoarece se vor căuta modalități de a reduce/minimiza obligațiile fiscale plătite, și în consecință poate duce chiar la o diminuare a veniturilor fiscale colectate față de cele așteptate și poate astfel submina eficacitatea sistemului fiscal;
- România se confruntă cu problema reputațională de a avea un sistem fiscal lipsit de predictibilitate și stabilitate. Această percepție este influențată și de schimbările frecvente ale legislației fiscale, lipsa de claritate și interpretări diferite, birocrație și proceduri complicate. Astfel, trecerea la o impozitare progresivă crescută sau slab pregătită nu va face decât să accentueze această percepție.
- O impozitare crescută poate face România și mai puțin atractivă pentru investitorii străini și profesioniștii calificați, ducând la o posibilă pierdere de talente și la reducerea competitivității pe piața.
- Una din prioritățile politicii fiscale, pe lângă efectul de distribuție, este acela de a susține creșterea economică pe termen lung.

Având în vedere toate cele de mai sus, considerăm inoportună inițiativa de creștere a fiscalității prin introducerea unei impozitări progresive, cu scopul de a acoperi deficitul existent, într-un context în care economia României are nevoie de investiții, care se poate realiza doar prin oferirea unui mediu investițional predictibil și stabil. Astfel, FIC susține menținerea cotei unice, iar în cazul unei posibile creșteri a impozitării, aceasta trebuie echilibrată cu o plafonare de contribuții sociale, pentru a crea un echilibru just privind povara fiscală.

Anexa 1

Propunerile cu privire la impozitarea veniturilor din partea instituțiilor internaționale

Raportul Băncii Mondiale propune reformarea impozitării veniturilor din muncă pentru a crește echitatea, folosind patru scenarii de reformă care urmăresc atingerea a trei obiective:

- extinderea bazei de impozitare a veniturilor persoanelor fizice;
- creșterea progresivă a impozitului;
- creșterea stimulentele de muncă pentru lucrătorii cu venituri mici.

Simulările BM prevăd un set potențial de patru reforme, și anume:

Reforma 1 – eliminarea excepțiilor IV; creșterea indemnizației de bază. Această creștere este finanțată doar din veniturile din impozitul pe veniturile persoanelor fizice generate de eliminarea scutirilor din IT și din construcții, ceea ce permite o creștere a cuantumului deducerilor de la 7.200 RON la 10.080 RON

Reforma 2 – eliminarea excepțiilor IV; introducerea EITC; cotă unică de impozitare mai mare IV (13%)

Reforma 3 - eliminarea excepțiilor IV; introducerea EITC; impozitare progresivă (6/ 12/ 18%); eliminarea deductibilității contribuțiilor la asigurările sociale

Reforma 4 - eliminarea excepțiilor IV; eliminarea contribuțiilor pentru sănătate; impozitare progresivă (10/ 20/ 25%); eliminarea deductibilității la asigurările sociale

Raportul Băncii Mondiale:

https://mfinante.gov.ro/documents/35673/8180698/Raportprivindsistemulfiscal-dinRomania_BM.pdf

Recomandări ale Fondului Monetar Internațional (FMI) – opțiuni de reformă a impozitului pe venit pentru România

1. Scara progresivă a impozitului pe venit treptat și recomandări în vederea atingerii unei neutralități fiscale. Introducerea unui sistem ușor progresiv pe venituri, cu două trepte (16% și 20 %), cu un credit fiscal pentru cei cu venituri mici (ultimii 10%).
2. Introducerea unui impozit progresiv pe venituri în două trepte, la treapta actuală de 10% urmând a i se adăuga o treaptă de 20% aplicabilă doar la prima decilă a veniturilor (top 10%). Această măsură ar strânge 1% din PIB la buget.
3. Implementarea unui credit fiscal pentru ultima decilă a veniturilor.

IMF Report - Romania Reforming Personal Income Taxation, Shafik Hebous, Naomi Feldman, Jean-Francois Wen, Philippe Wingender, June 2022, pages 24-25, accessed at [Romania: Technical Assistance Report on Reforming Personal Income Taxation \(imf.org\)](#)

Studiul OECD 2022 privind economia României concluzionează că veniturile din impozite în România sunt scăzute prin raportare la standardele OECD, ca o consecință a reformelor fiscale implementate începând cu 2017 privind impozitul pe venitul personal și cotele contribuțiilor la asigurări sociale care au redus semnificativ nivelul impozitului. Soluții propuse:

- Îmbunătățirea colectării impozitelor prin modernizarea administrației fiscale. Dezvoltarea interconectivității între bazele de date ale instituțiilor publice.
- O abordare modernă de gestionare a riscului de conformare pentru administrarea recuperării impozitelor și detectarea fraudelor. Introducerea unui tratament diferențiat al contribuabililor și a controalelor fiscale direcționate bazate pe *data mining*.
- Creșterea încrederii în instituții pentru a mări conformarea fiscală. În România, o serie de factori, inclusiv capacitatea scăzută de aplicare a legii, evaziunea fiscală pe scară largă, scutiri fiscale pentru firmele mari și cheltuielile scăzute pentru serviciile publi-

ce au ca rezultat un sistem fiscal considerat inechitabil, care reduce disponibilitatea de a plăti taxe în schimb.

- Reducerea frecvenței modificărilor politicii fiscale și evitarea alocării scutiilor fiscale și a amnistiiilor fiscale fără o justificare adecvată ar putea contribui la restabilirea încrederii. Promovarea mecanismelor, cum ar fi istoricul de credit, care diferențiază și recompensează comportamentul responsabil poate încuraja, de asemenea, conformitatea.
- Lărgirea bazei de impozitare pentru creșterea veniturilor, necesita o reformă cuprinzătoare a sistemului de impozitare. Reducerea cheltuielilor fiscale ar extinde baza de impozitare și ar simplifica sistemul fiscal. Trebuie efectuată o evaluare amănunțită a efectelor lor de distribuție și eficiență, deoarece acestea nu sunt transparente și au fost supuse unui control redus în trecut.

Raportul OECD 2023: https://www.oecd-ilibrary.org/sites/8c99fa4d-en/index.html?itemId=/content/publication/8c99fa4d-en&csp_=f4d3c57328afb7f1cbd530cb119213be&itemIGO=oecd&itemContentType=book

Studiul OECD 2022 privind economia României: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/f13f88df-en/index.html?itemId=/content/component/f13f88df-en#section-d1e4471>

Recomandările Comisiei Europene. Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale

Recomandă o impozitare reorientată dinspre muncă înspre alte surse care sprijină într-o mai mare măsură ocuparea forței de muncă și în conformitate cu obiectivele climatice și de mediu, protejând în același timp veniturile pentru a asigura o protecție socială adecvată.

Examinarea mai atentă a finanțării protecției sociale și în special a modelelor de finanțare care mențin o solidaritate continuă între generații și în cadrul acestora, luând totuși în considerare posibilitatea reducerii quantumului contribuțiilor sociale și a impozitelor pe veniturile din muncă din cauza scăderii populației în vârstă de muncă.

Recomandările Comisiei Europene - Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/ro/index.html>

Cât de oportună este modificarea impozitării veniturilor din salarii?